

Witold Bujakowski, Marcin Kmicik

Iłża - Chwałowski Trakt, st. 21, gm.
loco, woj. radomskie, AZP 79-69

Informator Archeologiczny : badania 31, 30-31

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

HUBINEK, st. 4, hm. Ułhówek, woj. zamojskie, AZP 94-92

- osada kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- zniszczony kurhan z III fazy kultury ceramiki sznurowej

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr Jolantę Bagińską (Muzeum im. J. Petera w Tomaszowie Lubelskim). Finansowane przez PSOZ.

Kurhan, położony na lokalnej kulminacji południowego grobu Grzędę Sokalskiej, był zniszczony (całkowicie zniwelowany nasyp). Zachował się zachodni fragment łuku otaczającego go rowka oraz dno glinianki. Wschodnia część kurhanu była całkowicie zniszczona, grób centralny i rowek uległy rozoraniu. W humusie znaleziono kilka fragmentów ceramiki kultury ceramiki sznurowej. Odkryto wkopany pod nasyp kurhanu grób niszowy (jama wejściowa na łuku rowka). Owalna jama wejściowa, zorientowana wzdłuż osi północny-wschód-południowy zachód, miała wymiary 220 x 150 cm i głębokość 180 cm. Jej północno-wschodni kraniec przechodził w krótki korytarz o średnicy 50-60 cm, zakończony dużą, owalną niszą, prostopadłą do osi jamy wejściowej. Nisza miała wymiary 230 x 260 cm i głębokość 200 cm. Na jej dnie znaleziono szkielet ułożony w pozycji skurczonej, na prawym boku, skierowany głową na północny-zachód, oraz kości drugiego osobnika złożone pod południową ścianą niszy. Wyposażenie ułożono wzdłuż ściany południowej i wschodniej. W skład inwentarza wchodziły 2 czterouche amfory typu II (Machnik 1996) — jedna zdobiona ornamentem jodełkowym, druga pasmem rytych trójkątów, poza tym 2 pucharki zdobione ornamentem sznurowym, toporek i 2 siekiery kamienne, siekiera i 2 odłupki krzemienne, dłuto kościane, fragment piaskowca i fragment muszli skójki. Forma grobu i inwentarz datują znalezisko na III fazę kultury ceramiki sznurowej. Znaleziono także dno jamy osadowej kultury pucharów lejkowatych – ten bardzo zniszczony obiekt znajdował się tuż pod humusem. Wokół jamy znaleziono rozwleczone przez pług fragmenty grubościennego naczynia.

Materiały znajdują się w Muzeum im. J. Petera w Tomaszowie Lubelskim, dokumentacja przechowywana jest w PSOZ w Lublinie.

Badania zakończono.

HUSYNNE st. 2, gm. Hrubieszów, woj. zamojskie, AZP 86-95/23

- cmentarzysko kultury lubelsko-wołyńskiej ceramiki malowanej (neolit)
- cmentarzysko kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)
- cmentarzysko kultury strzyżowskiej (wczesna epoka brązu)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez doc. Jana Gurbę i dr Annę Zakościelną (Instytut Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Finansowane przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Kolejny sezon badań.

W trakcie badań wykopaliskowych odkryto płaski, jamowy grób szkieletowy kultury lubelsko-wołyńskiej ceramiki malowanej, w którym znajdował się szkielet mężczyzny wyposażony w naczynie gliniane i narzędzie kościane.

Dokumentacja z badań i materiały zabytkowe znajdują się w Instytucie Archeologii UMCS w Lublinie.

IŁŻA - Chwałowski Trakt, st. 21, gm. loco, woj. radomskie, AZP 79-69

- cmentarzysko kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- osada produkcyjna kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich)
- osada wczesnośredniowieczna

Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Witolda Bujakowskiego i Marcina Kmicika. Finansowane przez PSOZ i Radę Miejską w Iłży. Drugi sezon badań.

Badania prowadzono w dwóch sektorach: B - osada wczesnośredniowieczna i C – cmentarzysko kultury pucharów lejkowatych. Skoncentrowano się na dokończeniu rozpoznania stanowiska w sektorze C. W sektorze B wytyczono tylko 1 wykop o pow. 1.12 ara. Odkryto i zadokumentowano 13 obiektów. Jedenaście z nich należy z całą pewnością do okresu wczesnego średniowiecza i związane

jest z istnieniem osady, dającej początek miastu Iłża. Na uwagę zasługują dwa: ob. 93 - owalna jama o wym. 240 x 180 cm zagłębiona od poziomu na 85 cm. W jego wypełnisku znaleziono liczny materiał ceramiczny, w spągu kilka luźnych kamieni granitowych i fragmenty nożyc. Najbardziej interesujący obiekt 94 - półziemianka o kształcie owalu posiadała znaczne rozmiary 320 x 300 cm i głębokość ok. 120 cm. Wypełnisko stanowiła ciemnobrunatna próchnica - w części górnej, następnie przemieszana u spągu z gliną. W przekroju obiektu widoczne były ślady po słupach, stabilizujących konstrukcję w narożnikach. Na dnie znaleziono przepalone kamienie - pozostałość po palenisku - oraz trzy naczynia. Ciekawym znaleziskiem jest też wykonana z palca zwierzęcego kostna figurka o wysokości 5 cm przedstawiająca „jelonka”. Pozostałe obiekty to płytkie jamy gospodarcze. W wykopie natrafiono też na pozostałości po dwóch dymarkach. W sektorze C - przebadano łącznie powierzchnię 3,5 ara w trzech wykopach. Zadokumentowano dalszych 26 obiektów z czego 10 to groby szkieletowe kultury pucharów lejkowatych. Określono w przybliżeniu zasięg i powierzchnie cmentarzyska na 0,5 ha. Wśród obiektów wyraźnie wydzieliły się dwa rzędy grobów w obstawach kamiennych o orientacji wschód-zachód. Wyróżnił się jeden grób o orientacji północ-południe. Konstrukcje grobów wykonane z wapieni i granitu. Wyposażenia grobów stanowiły fragmenty ceramiki kultury pucharów lejkowatych oraz kilka wiórków i odłupków krzemienych.

Pozostałe obiekty w tym sektorze stanowiska to niewielkie jamy i zagłębienia, należące do osady związanej z produkcją dymarską kultury przeworskiej.

Inowrocław, st. 100, gm. loco, woj. bydgoskie - patrz: młodszy okres przedrzymski - okres wpływów rzymskich

Janki Dolne, st. 11, gm. Horodło, woj. zamojskie - patrz: wczesna epoka brązu

Jasień, st. 13, gm. Brzesko, woj. tarnowskie - patrz: wczesne średniowiecze

KACZYNOS, st. 1, gm. Stare Pole, woj. elbląskie, AZP 17-49/4

- osada kultury pucharów lejkowatych (neolit)
- osada kultury rzucewskiej (neolit)
- ślady osadnictwa z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza
- cmentarzysko z fazy B₂/C₁ okresu wpływów rzymskich
- osada wczesnośredniowieczna (XII-XIII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w sierpniu przez mgr. Zbigniewa Sawickiego (Muzeum Zamkowe w Malborku). Finansowane przez PSOZ. Drugi sezon badań.

Przebadano powierzchnię 137 m².

Stanowisko położone jest około 1,5 km na północny wschód od budynków dawnego PGR-u w Starym Polu. Pierwotnie było to piaszczyste wzgórze o powierzchni ponad 3 ha, obecnie obraz stanowiska uległ znacznym przekształceniom, m. in. na skutek przemysłowej eksploatacji piasku na cele budowlane. Stanowisko z trzech stron otoczone jest wodą, od południa i zachodu kanałem odwadniającym Fiszewa, od wschodu starorzeczem rzeki Nogat, obecnie silnie zarośniętym i zabagnionym.

Po raz pierwszy wspominają o nim w końcu XIX w. W. La Baume i W. Gaerte. W latach 1951, 1963 i 1970 prowadzono obserwacje powierzchniowe, a w 1968 badania ratownicze pod kierunkiem M. Haftki.

W 1997 r. założono dwa wykopy, jeden wzdłuż drogi biegnącej po linii wschód-zachód, drugi w partii wierzchołkowej piasznicy. Obserwacje w wykopie II, a także uzyskany materiał potwierdziły przypuszczenia, że ta część wzgórze ma charakter wtórny. W wykopie I stwierdzono występowanie warstwy kulturowej o miąższości od 30 do 50 cm, z bogatą zawartością zabytkową. Ogółem w trakcie badań pozyskano 1976 fragmentów ceramiki. Na uwagę zasługują liczne zabytki wydzielone, m. in. uchwyt gliniany, ozdoba gliniana - idol(?), fragment siekierki kamiennej, blaszka brązowa, bryłka bursztynu, fragment płytki szlifierskiej (?), 73 artefakty krzemienne. Wyjątkowym znaleziskiem oka-